

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

3. Верховний Суд. Рекомендації REC (2000) 19 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи «Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції». URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2000_19_2000_10_6.pdf (дата звернення: 25.03.2025).

4. Council of Europe. Висновок Консультативної ради європейських прокурорів № 13 (2018) «Незалежність, підзвітність та етика прокурорів». URL: <https://rm.coe.int/opinion-13-ccre-2018-ukr/1680939322> (дата звернення: 25.03.2025).

5. Рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної відповідальності прокурорів. URL: <https://kdkp.gov.ua/decision> (дата звернення: 25.03.2025).

6. Council of Europe. Четвертий раунд оцінювання запобігання корупції серед народних депутатів, суддів і прокурорів. URL: <https://rm.coe.int/grecorc4-2024-15-final-ukr-add-to-the-2nd-compliance-report-ukraine-ru/1680b46473> (дата звернення: 25.03.2025).

7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 25.03.2025).

8. Дисциплінарна відповідальність прокурорів в Україні / О. Банчук, М. Каменєв, Є. Крапивін, Б. Малишев, В. Петраковський, М. Цапок. К.: Москаленко О. М., 2019. 140 с. URL: <https://surl.li/vxnbck> (дата звернення: 25.03.2025).

Науковий керівник: докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка Стефанчук М. М.

Medviediev Vladyslav

*Attorney-at-law, postgraduate student of the
Department of Civil Justice and Advocacy
at Yaroslav Mudryi NLU*

COURT COSTS ALLOCATION AND THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY: LESSONS FROM UKRAINIAN AND LATVIAN PROCEDURAL MODELS

Proportionality is one of the fundamental principles underpinning the mechanism for the court costs allocation in Ukrainian civil proceedings.

According to Art. 141(3)(2) of the Civil Procedure Code of Ukraine (hereinafter – the CPC of Ukraine), when deciding on the allocation of court costs, the court shall take into account, inter alia, whether the amount of such costs is reasonable and *proportionate to the subject matter of the dispute, taking into account the cost of the claim, the significance of the case for the parties*, including whether the outcome of its resolution could affect the reputation of the party or whether the case aroused public interest [1].

In the structural and functional dimension, the principle of proportionality manifests through two interrelated components – substantive and procedural – each playing a distinct role in the operation of the cost allocation mechanism. The substantive element entails a two-stage process: *firstly*, the court shall determine, on the basis of evidence, the existence and amount of the costs incurred and claimed for reimbursement; *secondly*, it shall evaluate whether this amount is proportionate in light of variable criteria such as the subject matter of the dispute, the claim's cost, and the significance of the case for the parties. Meanwhile, the procedural component of this principle vests the court with discretionary powers to reject, in whole or in part, claims for court cost reimbursement (excluding court fees) to the party in whose favour the judgment is rendered, if the costs are deemed disproportionate when measured against the aforementioned parameters.

The analysis of the normative criteria prescribed by the CPC of Ukraine for assessing the proportionality of court costs reveals both objective and evaluative elements. The criteria of the «*subject matter of the dispute*» and «*cost of the claim*» are inherently objective, thereby permitting the use of quantitative analytical methods, including statistical and mathematical tools, which enhance legal certainty and predictability in cost allocation. By contrast, the criterion concerning the «*significance of the case for the parties*» is subjective by nature, rendering its consistent application more complex and necessitating an elevated level of judicial discretion, grounded in a comprehensive assessment of the specific factual matrix and the judge's internal convictions.

From a historical-legal perspective, it is possible to trace a consistent legislative intent to ensure the genuine, rather than merely declarative, enforcement of the proportionality principle in the context of cost allocation. A key instrument in this regard has been the introduction of normative caps on the reimbursement of certain categories of litigation expenses. This legislative technique is designed to establish objective standards of proportionality which, on the one hand, ensure procedural fairness and,

on the other hand, mitigate the risk of abuse by unscrupulous litigants – particularly through attempts at unjust enrichment at the opposing party's expense.

As a result of this legislative approach, the civil procedural system has incorporated the Maximum Compensation Limits for Expenses Related to the Consideration of Civil, Administrative, and Commercial Cases, approved by the Resolution No. 590 of the Cabinet of Ministers of Ukraine, dated 27 April 2006. These provisions establish fixed upper reimbursement thresholds for particular types of expenses, thereby providing courts with objective reference points to uphold proportionality in the cost allocation. It is noteworthy that this regulatory approach remains in force under the current iteration of the CPC of Ukraine.

A different regulatory landscape, however, applies to costs associated with professional legal aid.

Prior to 15 December 2017, the CPC of Ukraine adopted a model in which statutory caps on compensation for legal aid were introduced via a dedicated legal act (Part 2 of Art. 84). Between 1 January 2012 and 14 December 2017, legal aid reimbursement in civil cases was governed by the Law of Ukraine «*On the Limit of Compensation for the Costs of Legal Aid in Civil and Administrative Cases*» (hereinafter – Law No. 4191) [2].

According to Art. 1 of Law No. 4191, the amount of compensation for legal aid in civil cases, where such compensation is paid by the opposing party to the party in whose favour the judgment is rendered, <...> shall not exceed 40 percent of the subsistence level for able-bodied persons, as established on January 1 of the calendar year, per hour of participation of the person providing legal aid in a court hearing, during the performance of separate procedural actions outside the hearing, or while reviewing case materials in court, as determined by the relevant court decision.

Notably, in 2017, the maximum compensation for legal aid was capped at UAH 640 per hour of the lawyer's work¹. Only costs directly linked to the enumerated forms of legal aid were reimbursable, thereby excluding other forms of legal aid, even those stipulated in Art. 19 of the Law of Ukraine «*On the Bar and Practice of Law*».

Following the enactment of the revised CPC of Ukraine on 15 December 2017, the legislative approach to the reimbursement of legal fees was substantially reconfigured. The current version of the Code no longer

¹ The equivalent of about USD 24 at the average official hryvnia exchange rate against the US dollar in 2017.

contains provisions on maximum compensation limits. Instead, it imposes an obligation on the party claiming reimbursement to substantiate the proportionality of the incurred expenses with reference to the complexity of the case, the time devoted by the legal representative, the cost of claim, and other relevant factors (Part 4 of Art. 137 of the CPC of Ukraine). This reform introduced a model premised on the individualisation of legal aid costs, requiring the court to undertake a detailed legal assessment of the reasonableness and appropriateness of the claimed fees in each case.

Judicial practice shows that this model has been broadly welcomed by both courts and litigants. Among its advantages are its responsiveness to market conditions, recognition of the representative's workload, and consideration of case-specific circumstances. However, its application has, in certain instances, resulted in manifest disproportionality in cost allocation, thereby contravening fundamental procedural principles.

For example, in a family law case (Unified Case No. 711/2287/21) concerning the determination of a child's place of residence and a counterclaim related to contact arrangements, the local court, in a supplementary judgment dated 20 January 2023, awarded UAH 133875,65 in favour of the counterclaimant as reimbursement for professional legal aid [3].

In the author's view, the amount of court costs awarded in this case appears disproportionately high, particularly considering that it only covers the first-instance proceedings. The awarded amount does not appear to satisfy the criteria of reasonableness and proportionality.

This example highlights the potential weakness of the current cost allocation model in safeguarding proportionality. Accordingly, it may be prudent to reintroduce into academic and practical discourse the question of partially reinstating statutory caps on legal fee reimbursement, provided such limits are regularly updated to reflect prevailing socio-economic conditions and the actual state of the legal services market.

Furthermore, a comparative legal analysis demonstrates that establishing upper reimbursement limits for professional legal aid is a recognised practice within several EU member states. Such mechanisms are regarded as effective tools for reconciling the parties' right to legal aid with the imperative of preventing excessive and unjustified financial burdens on any one party.

In Latvia, for instance, the civil procedural framework incorporates a detailed model of differentiated maximum reimbursement thresholds, based on (1) the nature of the case (pecuniary or non-pecuniary) and (2) the claim's cost. These limits apply to the case as a whole rather than separately for each stage (instance) of proceedings.

The Civil Procedure Law of Latvia (hereinafter – CPL of Latvia) establishes these limits either as percentages or fixed monetary amounts [4]. Pursuant to Art. 44(1) of the CPL of Latvia, legal aid costs shall be reimbursed in the following amounts:

(1) *in pecuniary cases*: (a) where the claim's cost does not exceed EUR 8500 – in the actual amount thereof, but not exceeding 30% of the satisfied part of the claim; (b) where the claim's cost ranges from EUR 8501 to EUR 57000 – in the actual amount thereof, but not exceeding EUR 2850; (c) where the claim's cost exceeds EUR 57001 – in the actual amount thereof, but not exceeding 5% of the satisfied part of the claim;

(2) *in non-pecuniary cases* – in the actual amount thereof, but not exceeding EUR 2850;

(3) *in non-pecuniary cases (recognised as complex by a court)* – in the actual amount thereof, but not exceeding EUR 4275¹.

Eventually, the Latvian regulatory model exemplifies a high degree of legal certainty and predictability, as it codifies the permissible limits of legal fee reimbursement on the basis of objective criteria.

References:

1. Civil Procedure Code: Law of Ukraine of 18.03.2004 No. 1618-IV. Date of update: 09.04.2025. URL: <http://surl.li/vuycad> (Last accessed: 14.04.2025).
2. On the Limit of Compensation for the Costs of Legal Aid in Civil and Administrative Cases: Law of Ukraine of 20.12.2011 No. 4191-VI. Date of loss of force: 15.12.2017. URL: <https://surl.li/klgujf> (Last accessed: 14.04.2025).
3. Judgement of the Prydniprovskyi District Court of Cherkasy City of 20.01.2023, court case No. 711/2287/21. URL: <https://surl.li/sagvjp> (Last accessed: 14.04.2025).
4. Civil Procedure Law: Law of the Republic of Latvia of 14.10.1998. Date of update: 01.04.2025. URL: <https://surli.cc/nkefnc> (Last accessed: 14.04.2025).

Supervisor: Olena Ovcharenko, Doctor of Law, Professor, Associate Professor of the Department of Civil Justice and Advocacy at Yaroslav Mudryi National Law University

¹ Moreover, Part 4 of Art. 44 of the CPL of Latvia introduces an additional limitation on compensation in cases adjudicated solely at first instance. In such instances, the reimbursable costs for legal aid may not exceed 50% of the maximum compensation amount prescribed in Part 1 of the same Article.

Іванова Вікторія

ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ІНОЗЕМНИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЩОДО КОМПЕНСАЦІЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ	219
---	-----

Ігнатов М. П.

БАЛАНС МІЖ ПУБЛІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ: ПОЗИЦІЯ ЄСПЛ У СПРАВАХ ЩОДО ОБІГУ НАРКОТИКІВ	223
---	-----

Калараш Р. А.

ПОГЛЯДИ ААРОНА БАРАКА НА ПРИРОДУ СУДОВОГО РОЗСУДУ ТА СУДОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	226
---	-----

Книш І. П.

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ ЗІ СЛУЖБИ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.....	228
--	-----

Коройд Ю. М.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ СУДІВ.....	232
--	-----

Коцюбоко І. В.

СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЇ У ВИГЛЯДІ СТЯГНЕННЯ В ДОХІД ДЕРЖАВИ АКТИВІВ ПІДСАНКЦІЙНИХ ОСІБ.....	236
--	-----

Красножон О. М.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ	242
--	-----

Кривошей О. М.

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ ДОКАЗУВАННЯ	246
--	-----

Лупійчук Д. В.

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	249
--	-----

Medviediev Vladyslav

COURT COSTS ALLOCATION AND THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY: LESSONS FROM UKRAINIAN AND LATVIAN PROCEDURAL MODELS.....	253
--	-----

Мельникова Владислава

ЕТИКА АДВОКАТА В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	258
--	-----